

SYLABUS
dotyczy cykliów kształcenia: 2021-2023, 2022-2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/ MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	DIAGNOZA I TERAPIA OLIGOFAZJI
Nazwa jednostki realizującej kierunek studiów podyplomowych	Kolegium Nauk Humanistycznych Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot/ moduł	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa studiów podyplomowych	logopedia
Poziom kształcenia	studia podyplomowe
Semestr studiów/ kursu	rok I, semestr 2
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język kształcenia	polski
Koordynator	dr Magdalena Wasylewicz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/ osób prowadzących	dr Magdalena Wasylewicz dr Izabela Marczykowska

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Praktyki	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
15	10							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku)

Wykład: zaliczenie bez oceny + egzamin

Ćwiczenia: zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza z zakresu pedagogiki specjalnej oraz rozwoju mowy dziecka
--

**3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY
DYDAKTYCZNE**

3.1. Cele przedmiotu/ modułu

C ₁	zdobycie przez słuchaczy wiadomości z zakresu terapii mowy u dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, a także wiedzy na temat systemu kształcenia i pomocy terapeutyczno-pedagogicznej dla tych dzieci
C ₂	wykształcenie u słuchaczy umiejętności diagnozowania oraz programowania terapii mowy u dzieci z niepełnosprawnością intelektualną;
C ₃	zapoznanie słuchaczy z charakterem pracy z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną i zapoznanie słuchaczy z możliwościami komunikacyjnymi takich dzieci

3.2. Efekty uczenia się dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu/ modułu	Odniesienie do efektów uczenia się
EK_01	Słuchacz/ka zna ograniczenia związane z mową u osób z niepełnosprawnością intelektualną, zna zasady prowadzenia terapii logopedycznej oraz metodykę postępowania logopedycznego w tej grupie pacjentów; zna system szkolnictwa specjalnego i wie, jakie miejsce zajmuje w tym systemie logopeda i jakie ma zadania	K_Wo1
EK_02	Słuchacz/ka podejmuje działania diagnostyczne, profilaktyczne, terapeutyczne w zakresie oceny i terapii mowy odpowiadające potrzebom pacjentów z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin; formułuje plan działań terapeutycznych i podejmuje terapię mowy;	K_Uo1
EK_03	Słuchacz/ka posługuje się różnymi metodami terapeutycznymi, sprzętem i aparaturą; stosuje zróżnicowane metody i narzędzia diagnostyczne i terapeutyczne; identyfikuje problemy pacjenta, jego otoczenia oraz grupy społecznej, w której pacjent się wychowuje i funkcjonuje	K_Uo3
EK_04	Słuchacz/ka dostrzega i analizuje dylematy etyczne powstające w rodzinie dziecka z niepełnosprawnością intelektualną; przewiduje skutki konkretnych działań terapeutycznych, zachowuje się w sposób profesjonalny, poszukuje optymalnych rozwiązań, postępuje z rozważą, wyczuciem, zgodnie z zasadami etyki	K_Ko3

3.3. Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Pojęcie oligofrenologopedii – geneza terminu, przedmiot zainteresowań, cele i zadania.
Oligofazja – zakres terminu, problemy z klasyfikacją.
Przyczyny oligofazji. Rozwój mowy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną; zależność mowy od stopnia niepełnosprawności
Diagnozowanie przy różnych stopniach upośledzenia; sprzężenie upośledzenia umysłowego i innych zaburzeń rozwoju (np. ruchowych, niedosłuchu itp.)
Mowa dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.
Procedura postępowania logopedycznego w przypadku terapii mowy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
Metody terapii mowy dzieci upośledzonych w stopniu lekkim.
Metody terapii mowy dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym i znacznym.
Budowanie kompetencji gramatyczno-leksykalnej u dzieci dotkniętych oligofazją.
Dokumentacja logopedyczna w przypadku terapii mowy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne
Opóźnienia rozwoju mowy w różnych stopniach upośledzenia umysłowego; psychofizyczne umiejętności warunkujące nabywanie języka u dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

Strategia postępowania logopedycznego – analiza filmów instruktażowych.
Relacja mowy i myślenia w różnych stopniach upośledzenia umysłowego. Zaburzenia mowy na płaszczyźnie fonetyczno-fonologicznej, morfologicznej, składniowej, semantycznej i pragmatycznej.
Sprawności językowe i komunikacyjne dzieci z zespołem Downa i mózgowym porażeniem dziecięcym.
Wybrane metody terapii dzieci ze sprzężonymi zaburzeniami rozwojowymi (ruch rozwijający W. Sherborne, stymulacja sensoryczna M. Piszczek, programy Knillów)
Pomoce logopedyczne i ich rola w poszczególnych etapach terapii.
Terapia dzieci z oligofazją – analiza nagrań wideo.
Wczesna interwencja logopedyczna w przypadku dzieci dotkniętych oligofazją.
Zapoznanie słuchaczy z problemami pacjentów, których będą obserwować.
Prezentacja kart mowy dzieci i omówienie dotychczasowej terapii. Obserwacja terapii dzieci.
Omówienie zastosowanych w czasie zajęć z dziećmi metod, pomocy, narzędzi; omówienie problemów. Pytania słuchaczy i dyskusja na temat dalszej terapii.

3.4. Metody dydaktyczne

Wykład:

- wykład,
- prezentacja multimedialna,
- filmy instruktażowe

Ćwiczenia:

- metoda zajęć praktycznych,
- problemowa,
- pogadanka

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

EK (efekt uczenia się)	Metody oceny efektów uczenia się	Forma zajęć dydaktycznych
EK_01	Test egzaminacyjny Ocena ciągła w czasie ćwiczeń, obserwacja słuchaczy w czasie warsztatów, ocena ich pytań i głosów w dyskusji	W Ćw.
EK_02	Test egzaminacyjny Ocena ciągła w czasie ćwiczeń, obserwacja słuchaczy w czasie warsztatów, ocena ich pytań i głosów w dyskusji, ocena przygotowanego planu terapii	W Ćw.
EK_03	Test egzaminacyjny Ocena ciągła w czasie ćwiczeń, obserwacja słuchaczy w czasie warsztatów, ocena ich pytań i głosów w dyskusji, ocena przygotowanego planu terapii	W Ćw.
EK_04	Test egzaminacyjny; Ocena ciągła w czasie ćwiczeń, ocena przygotowanego planu terapii	W Ćw.

4.2. Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Egzamin: obecność na zajęciach + zaliczenie testu egzaminacyjnego.

Egzamin pisemny oceniany w skali: bdb, +db, db, +dst, dst, ndst

Na ocenę:

bardzo dobrą – 100%-91% poprawnych odpowiedzi,
plus dobrą – 85%- 90% poprawnych odpowiedzi,
dobrą – 75%-84% poprawnych odpowiedzi,
plus dostateczną – 70-74% poprawnych odpowiedzi,
dostateczną – 60-69% poprawnych odpowiedzi,
niedostateczną – poniżej 60% poprawnych odpowiedzi

Ćwiczenia – ocena z ćwiczeń jest wypadkową następujących elementów:

- obecność na zajęciach,
- aktywny udział w zajęciach i przygotowanie do zajęć (czytanie zalecanej literatury),
- zaliczenie ustnego kolokwium z projektowania terapii logopedycznej lub pisemne przygotowanie programu terapii.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY SŁUCHACZA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	10 Ć + 15 W
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta	
• przygotowanie do zajęć,	15
• przygotowanie do egzaminu,	15
• inne (ćwiczenia indywidualne z programami multimedialnymi)	5
• studiowanie literatury przedmiotu	15
SUMA GODZIN	80
Sumaryczna liczba punktów ECTS:	3

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

Wymiar godzinowy:	Nie dotyczy
Zasady i formy odbywania praktyk:	Nie dotyczy

LITERATURA

Literatura podstawowa: <ul style="list-style-type: none">• Minczakiewicz E. M., 1997, <i>Mowa. Rozwój – zaburzenia – terapia</i>, Kraków.• Sołtys-Chmielowicz A., 1993, <i>Usprawnianie mowy u dzieci specjalnej troski</i>, Lublin.
Literatura uzupełniająca: 3-4 pozycje z listy do wyboru przez studenta(kę) <ul style="list-style-type: none">• (red.) Bałachowicz J., Paluszewski J., 1995, <i>Sprawności językowe dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim</i>, Warszawa.• (red.) T. Gałkowski, G. Jastrzębowska, 1999, <i>Logopedia. Pytania i odpowiedzi</i>, Opole.• Bogdanowicz M., 1985, <i>Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym</i>, Warszawa.

- Borzyszkowska H., 1985, *Oligofrenopedagogika*, Łódź.
- Carr J., 1984, *Pomoc dziecku upośledzonemu*, Warszawa.
- Cieszyńska J., Korendo M., 2007, *Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka od noworodka do 6 roku życia*, Kraków.
- Dzedzic S., 1970, *Rewalidacja upośledzonych umysłowo*, Warszawa.
- Hetman A., Migocka D., 2001, *Krok po kroku. Program nauczania zintegrowanego w klasach I-III szkoły podstawowej specjalnej dla dzieci z niedorozwojem umysłowym w stopniu lekkim oraz niepełnosprawnościami złożonymi*, Kraków.
- Lovaas O. I., 1997, *Nauczanie dzieci niepełnosprawnych umysłowo*, Warszawa.
- Maas V., 1998, *Uczenie się przez zmysły. Wprowadzenie do teorii integracji sensorycznej*, Warszawa.
- Michalik M., 2005, *Peryferyjna prototypowość w postrzeganiu rzeczywistości przez osoby dotknięte oligofazją*, „Logopedia”, t. 34.
- Michalik M., 2006, *Diagnozowanie kompetencji lingwistycznej ucznia szkoły specjalnej*, Kraków.
- Mickiewicz E., 1984, *Kształtowanie i usprawnianie mowy dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym*, „Szkoła Specjalna”, nr 4.
- Minczakiewicz E. M., 1994, *Zaburzenia mowy u osób z upośledzeniem umysłowym. Próba klasyfikacji*, [w:] *Polska terminologia logopedyczna*, red. J. Ożdżyński, Kraków.
- Minczakiewicz E. M., 2001, *Jak pomóc w rozwoju dziecka z zespołem Downa. Poradnik dla rodziców i wychowawców*, Kraków.
- Minczakiewicz E., 1986, *Spontaniczne czynności i zabawy dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym, głębokim*, „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” WSP w Krakowie, z. 100, Kraków.
- Minczakiewicz E., 1997, *Umiejętności komunikacyjne i językowe dzieci z zespołem Downa w wieku od 4 do 8 lat*, „Logopedia”, t. 24.
- Obuchowska I., 1991, *Dziecko niepełnosprawne w rodzinie*, Warszawa.
- Olechowicz H., 1994, *Wyzwalanie aktywności dzieci głębiej upośledzonych umysłowo*, Warszawa.
- Rakowska A., 2001, *Oligofazja. Ogólne tendencje w edukacji*, [w:] *Zaburzenia mowy*, red. S. Grabias, Lublin.
- Różycki J., 1978, *Dziecko o obniżonej sprawności umysłowej*, Wydawnictwo Ossolineum.
- Sherborne W., 1997, *Ruch rozwijający dla dzieci*, Warszawa
- Sołtys-Chmielowicz A., 1993, *Usprawnianie mowy u dzieci specjalnej troski*, Lublin.
- Sołtys-Chmielowicz A., Tkaczyk G., 1993, *Terapia mowy u dzieci specjalnej troski*, Lublin.
- Tarkowski Z., 1988, *Zaburzenia mowy u dzieci upośledzonych umysłowo – postępowanie logopedyczne*, [w:] *Praca z dzieckiem upośledzonym umysłowo*, red. T. Świszewska, Lublin.
- Tarkowski Z., 1997, *Mowa upośledzonych umysłowo*, „Biuletyn Polskiego Stowarzyszenia Terapeutów Mowy”, nr 5.
- Twardowski A., 2005, *Dialogowa kompetencja komunikacyjna u dzieci upośledzonych umysłowo*, „Logopedia”, t. 34.
- Waszczuk H., 2003, *Poradnik logopedyczny dla dzieci z zespołem Downa*, Gdańsk.

Nagrania wideo i filmy na Youtube, np.
Staszek- Fistaszek

